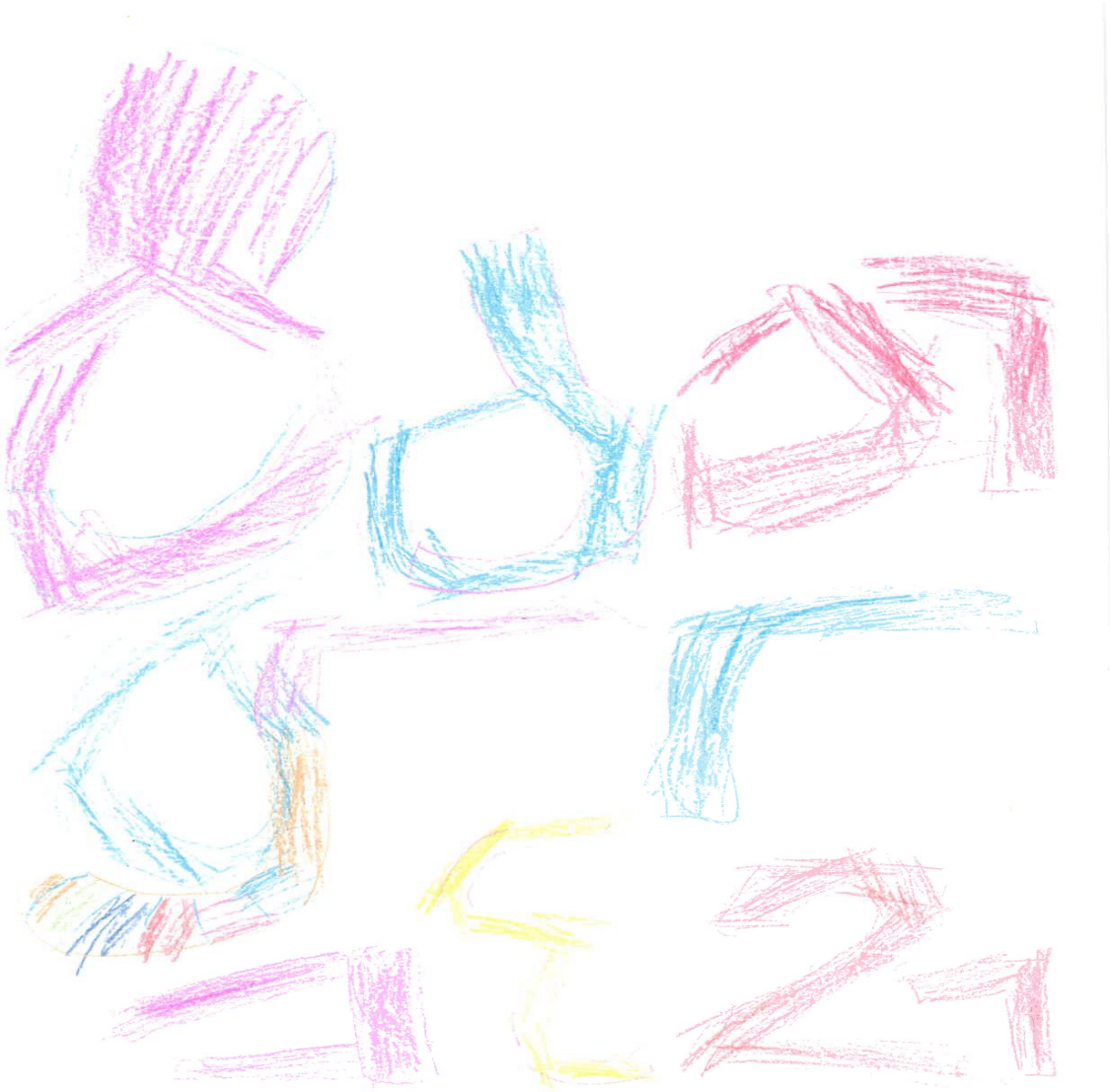
Diakonhjemmet barnehage Steinerud

Avdeling Trollstua

Årsplan 2026–2027

Realfagsglede,

fra undring til erkjennelse

Diakonhjemmet
omsorg

1. Om barnehagen 2026-2027

Diakonhjemmet barnehager
Borgenveien barnehage tilhører Det norske Diakonhjem og er organisert under Diakonhjemmet Omsorg, sammen med Steinerud barnehage.
Barnehagene har felles ledelse og drar nytte av et tett samarbeid. Det gir oss et større faglig fellesskap og muligheter til å kunne bruke ressursene på tvers av barnehagene. Personalet samarbeider tett om de samme prosjektene og kan besøke hverandre for å lære mer om hverandres praksis.

Barnesyn og verdigrunnlag
Diakonhjemmets barnehager drives alltid i samsvar med gjeldende barnehagelovgivning, men har i tillegg Diakonhjemmets visjon og motto som styrende prinsipper. Dette innebærer at vi skal være "nyskapende i tjeneste for vår neste" og at vi skal være "engasjert for mennesket". For barnehagene betyr dette at barndommens egenverdi står sentralt og at barnet ses på som et individ med et ukrenkelig menneskeverd. Barna skal møtes med respekt og gis mulighet til å medvirke som kompetente aktører i eget liv.

Universitetsbarnehage
Diakonhjemmet barnehager er Universitetsbarnehager for OsloMet. Dette ser vi på som en anerkjennelse av barnehagene våre og en viktig mulighet for å videreutvikle oss faglig. Vi er godt i gang med spennende samarbeid!

Dette er et partnerskap mellom barnehagene og Institutt for barnehagelærerutdanning. Det overordnede målet er å forbedre utdanningskvaliteten for studentene og styrke kompetanseutvikling i barnehagene, gjennom et likeverdig samarbeid.

Begge barnehagene på Diakonhjemmet har vært praksisbarnehager for OsloMet siden slutten av 80-tallet og tar imot barnehagelærerstudenter i praksis i ulike perioder gjennom hele barnehageåret.

Foreldrestøtte
I Diakonhjemmet barnehager ser vi det som viktig å bidra til å styrke familien gjennom ulike former for foreldrestøtte og vi har valgt å bruke ICDP som grunnlag for vårt arbeid. Det er et helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. ICDP er bygget på forskning innen utviklingspsykologi og tilknytningsteori, som understreker betydningen av samspillet mellom barn og de nærmeste omsorgspersonene gjennom oppvekstårene. ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe, støtte og bevisstgjøre barnets omsorgspersoner.

For personalet betyr det at vi skal møte foreldrene på en slik måte at vi fremmer deres oppfatning av seg selv som kompetente og mestrende omsorgsgivere. Det gjelder både i de daglige møtene ved levering og henting, i foreldresamtalene og foreldremøtene. Barnehagene våre jobber bevisst med refleksjon rundt disse prinsippene og hvordan de skal gjennomsyre vårt arbeid.

Vi skal også bidra til å fremme en positiv oppfatning av og holdning til barna, både i samarbeid med foreldre, i personalet og mellom barn. Vi vet at det vi tenker om barnet gjør noe med hvordan vi møter det og setter preg på omsorgen vi gir.

Lærebedrift for lærlinger
Barnehagene på Diakonhjemmet tar imot lærlinger fra barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingene betjener en 50% stilling, men er til stede i barnehagen 100%. Halvparten av tiden er de på toppen av den ordinære bemanningen. Dette barnehageåret er det kun Steinerud som har lærling.

Arbeidsinkludering og Helt Med
Vi samarbeider med ulike arbeidsmarkedstiltak og tar imot kandidater som skal prøve seg ut i arbeidslivet i en periode. Alle disse kommer i tillegg til den ordinære bemanningen og blir en ekstra ressurs.

Vi samarbeider blant annet med organisasjonen Helt Med, som jobber for at mennesker med utviklingshemming og lærevansker skal få jobb i det ordinære arbeidsliv i en tilrettelagt stilling. Borgenveien har en fast ansatt gjennom denne ordningen og Steinerud er i prosess for å få det samme.

Miljøfyrtårn
Begge barnehagene er sertifiserte miljøfyrtårn og jobber systematisk med miljøledelse. Barna blir inkludert og engasjert i prosesser som kildesortering, gjenbruk og bærekraftig ressursbruk og støttes i sin gryende forståelse for hvordan våre handlinger får konsekvenser i øyeblikket og for fremtiden.

Mvh
Lisbet Røsok Maloku, Styrer for Diakonhjemmet barnehager
Norunn Bru Rem, assisterende styrer for Steinerud barnehage
Eli Lund, assisterende styrer for Borgenveien barnehage

2. Årets satsningsområde: Realfagsglede, fra undring til erkjennelse

Barnehagene velger hvert år et felles satsningsområde for faglig fordypning. Forrige barnehageår var vi spesielt opptatt av hvordan vi kan skape musikkglede i hverdagen, gi barna varierte musikkopplevelser og gi dem mulighet til å utvikle varierte musiske uttrykksformer. Selv om vi nå går videre til nytt satsningsområde, vil dette i stor grad være med oss videre.

Barnehageåret 2026-2027 har vi valgt å fordype oss i realfag og hvordan vi kan stimulere barnas iboende nysgjerrighet og forskertrang innenfor dette temaet.

Realfag er matematikk, naturfag og teknologi. Rammeplan for barnehager skriver at det handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelpe barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet.

Stig Brostrøm skriver at barnehagebarn og forskere bruker samme naturvitenskaplige metode når de nærmer seg et fenomen. De starter med undring, lager en hypotese, gjør sine undersøkelser, og konkluderer. Hos barn har det alltid et element av lek i seg. Derfor må også lekeperspektivet være en helt sentral del av tilnærmingen til realfag og naturvitenskap i barnehagen. Barn lærer best og mest gjennom meningsfylt virksomhet som de er motivert for.

Elin Reikerås har forsket på sammenhengen mellom lek og matematikk hos barn. Noe av det mest spennende hun fant i denne studien, var at barna som har kommet langt i utviklingen av

lekeferdigheter, også har kommet lengst i utviklingen av ferdigheter i matematikk. Reikerås sier at "Å styrke barnas lek er en måte å styrke deres matematikkferdigheter og motsatt. Derfor må vi jobbe med begge deler samtidig". Barnehagen skal legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike lek og hverdag med matematiske verdier og utdypende samtaler.

Barna skal være aktive medskapere av egen læring. Det er deres spørsmål som styrer prosjektene, ikke de voksnes ferdige svar. Nysgjerrigheten er drivkraft for læring. Personalets rolle er å være medforskere og ta utgangspunkt i det barna er opptatt av. Vi skal jobbe aktivt med å opprettholde barns naturlige søken etter ny lærdom, lytte til det barna sier og det de spør om. Vi skal bli med på undringen, og begynne å lete etter svar sammen med barna, er Stig Broströms råd.

Barna trenger de voksne for å utvide horisonten sin. Flere studier viser at hvis ikke personalet bistår barna i å forstå det de ser og opplever, så vil de skape sine egne, ukorrekte forklaringer på fenomenene de observerer. Vi skal utfordre barnas tekning og invitere dem inn i utforskende samtaler, tilpasset barnets alder.

Språket har en viktig rolle i forbindelse med barns tekning. Gjennom denne satsningen skal vi være bevisste på å være gode språklige forbilder. Vi skal ta i bruk realfaglige begreper og støtte barna i å utvikle en god begrepsforståelse.

Mål for arbeidet med realfag:

- Barns nysgjerrighet og forskertrang innen realfaglige tema pirres
- Lekeperspektivet er sentralt i tilnærmingen til realfag i barnehagen, barn lærer best og mest gjennom meningsfylt aktivitet som de er motivert for.
- Barna er aktive medskapere av egen læring, det er deres interesse og spørsmål som styrer prosjektene, ikke voksnes planer og ferdige svar.
- Personalet utfordrer barnets tenkning og inviterer dem inn i utforskende samtaler.
- Personalet er gode språklige forbilder, tar i bruk realfaglige begreper og støtter barna i å utvikle god begrepsforståelse.

3. Barnas psykososiale miljø

I barnehagen skal alle barn oppleve at de inkluderes i fellesskapet. Her skal de få utvikle gode relasjoner og vennskap. Gjennom vennskap og lek skal barna utfordres på en positiv måte, og slik hjelpes til å utvikle empati, forståelse og respekt for egne og andres meninger, behov og grenser. Vi i barnehagen skal kontinuerlig ha søkelys på å heve barnas sosiale kompetanse, en kompetanse som omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger utviklet gjennom samspill. Det er personalets oppgave å veilede barna, og å tilrettelegge for et konstruktivt samspill. Vi jobber bevisst for at alle barn skal erfare at de er betydningsfulle og har viktige roller i felleskapet, at de opplever seg som verdifulle og bygger gode vennskap. Dette skjer både gjennom tilrettelagte aktiviteter og i fri lek.

Rammeplanen, så vel som barnehageloven, legger vekt på at barnehagen har et mandat til å fremme likestilling, motvirke alle former for diskriminering og å forebygge, avdekke og stoppe all form for mobbing og krenkelser.

<u>Mål for detter barnehageåret:</u>

- Personalet bruker sin kunnskap om lek, vennskap og sosial kompetanse for å bygge gode relasjoner i barnehagen.

- Personalet forebygger, stopper og følger opp uheldige samspillsmønstre, utestenging og mobbing.
- Personalet støtter barnas utvikling i empati og respekt for hverandre slik at de blir trygge og føler seg sett, møtt, forstått og inkludert.
- Personalet anerkjenner og er positive i møte med hvert enkelt barns initiativ og utforskertrang.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet er tett på barna i lek og hverdagsaktiviteter og bruker kunnskap om lek, vennskap og sosial kompetanse til å støtte gode relasjoner.
- Personalet bruker undrende spørsmål som «Hva tror du skjer?», «Hvor ble den av?» og «Hvordan kan vi finne ut av det?» for å stimulere til nysgjerrighet og fellesskap.
- Personalet setter ord på barnas følelser og hjelper dem med å tolke og forstå hverandres uttrykk. Dette gjør vi blant annet gjennom å lese bøker om følelser, ha samlinger med fokus på følelser og bruke bilder som visualiserer ulike følelser.
- Barnas oppdagelser brukes som utgangspunkt for videre undersøkelser og aktiviteter.

4. Omsorg

Omsorg er en forutsetning for at barn skal være trygge og trives og utvikle empati og nestekjærlighet. God omsorg kommer til uttrykk ved at barnas følelser bekreftes og blir tatt på alvor. Barn som blir sett, forstått, respektert og får den hjelp og støtte de har behov for, blir frie til å kunne bygge relasjoner, til å leke, utforske og lære.

Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna. I barnehagen er barna en del av et stort fellesskap, og hensynet til fellesskapet må også noen ganger ligge til grunn for hvordan personalet møter det enkelt barnets behov og ønsker. Alle barn skal oppleve at de blir møtt av sensitive ansatte, slik at deres behov for omsorg blir ivaretatt. Dette inkluderer både fysiske behov som mat og søvn, men også psykiske og emosjonelle behov som nærhet, varme, aksept og forståelse. Barn er ulike og omsorgen barnehagen utviser, skal ta hensyn til det enkelte barnas behov, samtidig som barnehagen til enhver tid må veie fellesskapets beste opp mot mulighetene til å ivareta enkeltbarns ønsker.

Mål for dette barnehageåret:

- Barnas individuelle behov for fysisk, emosjonell og psykisk omsorg blir ivaretatt, inkludert ro og hvile.
- Personalet legger til rette for at barna får trene på å yte omsorg overfor hverandre, samt ta imot omsorg, gjennom lek og i hverdagssituasjoner.
- Personalet er gode rollemodeller for barna ved å møte ulikheter med en åpen, undrende og nysgjerrig holdning.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet er tilgjengelige og nærværende voksne som ser barnas individuelle behov for trøst, nærhet, ro, søvn og hvile. Vi møter barnet i øyehøyde, setter ord på det vi ser og tilbyr støtte, for eksempel: «Jeg ser at du ble lei deg. Vil du sitte på fanget mitt?» Vi tilpasser også behovet for hvile ved å tilby rolige aktiviteter, tid på et fang eller et skjermet sted å være.

- Vi involverer barna i å hjelpe hverandre i hverdagsaktiviteter, personalet kan for eksempel oppmuntre et barn til å hente en klut når en venn har sølt, hente en voksen når noen trenger hjelp, spørre «Skal vi trøste sammen?» eller hjelpe et barn som trenger hjelp med å ta på sko eller jakke.
- Personalet bruker hverdagens små situasjoner til å undre oss sammen; ved måltider kan vi for eksempel snakke om at familier spiser forskjellig mat, og i garderoben kan vi undre oss over at vi trenger ulike klær ut fra vær og behov.

5. Lek

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal betones og anerkjennes. Barn leker for lekens egen skyld. Den er ikke et middel for å oppnå andre mål, men er verdifull i seg selv. Lek er frivillig, indremotivert, selvstyrt og ofte lystbetont, og det er barna selv som har definisjonsmakten over hva som er lek og ikke.

I tråd med rammeplanen skal barnehagen inspirere og gi rom for ulike typer lek, og bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, alene og sammen med andre, både inne og ute. Lek er barnets språk. Det er ikke minst gjennom lek at barn erfarer verden rundt seg, det er gjennom lek de prosesserer hverdagen og lærer om livet. Leken er en arena hvor barna utvikler seg, hvor sosial og språklig samhandling forkommer. Gjennom lek styrkes barnas sosiale kompetanse, språk og kognitive kapasitet og også deres fysiske og psykiske helse.

<u>Mål for dette barnehageåret:</u>

- Leken har stor plass i barnehagehverdagen og lekens egenverdi anerkjennes.
- Personalet organiserer tid, rom og lekemateriale slik at det inspirerer til kreativ, fantasifull, utfordrende, fysisk og variert lek.
- Personalet utforsker ulike leketemaer sammen med barna og slik stimulerer barnas utvikling og sosiale og språklige samhandling.
- Personalet tar initiativ til lek og bidrar aktivt til at alle kommer inn i leken.

<u>Tiltak for dette barnehageåret:</u>

- Realfag introduseres først og fremst gjennom lek og barnas egne initiativ. Personalet følger barnas nysgjerrighet og bruker situasjoner i leken til å utforske matematiske og naturfaglige fenomener. For eksempel kan vi telle hvor mange klosser vi trenger, sammenligne størrelser, undersøke hva som skjer når vi bygger eller lage hinderløyper der barna får utforske fart, balanse og bevegelse.
- Lekemiljøet endres og tilpasses barnas interesser og utvikling, med materialer som inviterer til å undersøke, bygge, sortere, fylle, tømme, stable, balansere og konstruere.
- Vi legger til rette for at barna kan utforske i par og små grupper, personalet organiserer rom og aktiviteter slik at det er mulig å leke sammen uten for mange forstyrrelser. Vi kan for eksempel invitere 2–4 barn til å bygge et tårn sammen, lage en hinderløype, undersøke naturmaterialer eller leke med vann og ulike beholdere.
- Vi støtter barna i å løse konflikter som oppstår i leken. Personalet hjelper barna med å sette ord på egne ønsker og lytte til hverandre. For eksempel: «Dere vil begge ha den røde bilen. Hvordan kan vi finne en løsning som fungerer for begge?» Vi hjelper barna med å øve på å vente på tur, dele, forhandle og finne nye løsninger.

6. Danning

Barnehagen skal legge til rette for en god danningsprosess der barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse. Gjennom lek og samspill, dialog og utforsking skal barna støttes i å uttrykke egne synspunkter og slik bidra til selvstendighet og deltakelse i et demokratisk fellesskap. Barnehagen skal legge til rette for meningsfulle opplevelser og erfaringer som støtter opp om barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. Barnehagen skal være et miljø der barna blir møtt med respekt når de forholder seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen, og hvor de kan stille kritiske spørsmål, vurdere vedtatte sannheter og yte motstand på egne og andres vegne. Vi skal også fremme samhold og solidaritet og gi barna opplevelsen av tilhørighet til samfunnet, til kultur og natur. Barnehagen skal verdsette individuelle uttrykk og handlinger samtidig som barna skal hjelpes til forståelse for felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet støtter barnas utvikling av egen identitet og bidrar til at barna utvikler positiv selvfølelse.
- Personalet synliggjør, verdsetter og viser respekt for ulike behov, meninger og perspektiver i barnegruppa og fremmer samhold og solidaritet.
- Personalet legger til rette for at barna utvikler kritisk tenkning og etisk dømmekraft.

Tiltak fro dette barnehageåret:

- Vi viser interesse for barnas ideer, meninger og oppdagelser ved å lytte, stille spørsmål og gi barna tid til å fortelle. Når et barn for eksempel viser frem noe det har laget, spør vi: «Hva har du laget?», «Hvordan tenkte du da du laget dette?» eller «Kan du fortelle meg mer?» Vi anerkjenner barnas bidrag og viser at det de tenker og sier har betydning.
- Vi gir barna reelle valgmuligheter og medvirkning i hverdagen. Barna får for eksempel være med på å velge aktivitet, bok, sang, lek eller hvilket materiale vi skal bruke. Personalet følger opp barnas forslag og viser at innspillene deres kan påvirke det vi gjør sammen.
- Personalet undrer seg sammen med barna fremfor å gi raske svar. Når et barn spør «Hvorfor regner det?», kan vi svare: «Hva tror du? Hvordan kan vi finne ut av det?» Vi oppmuntrer barna til å komme med egne hypoteser, prøve ut ideer og undersøke sammen med oss.
- Vi snakker om hvordan vi tar vare på naturen, dyr, leker og materialer. I hverdagen kan vi for eksempel undre oss over hva som skjer når vi kaster søppel i naturen, hvorfor vi skal være forsiktige med småkryp, og hvordan vi kan ta vare på lekene våre. Barna får delta aktivt ved å rydde søppel, sortere avfall, vanne planter og behandle dyr og natur med respekt.

7. Læring

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende og utforskende miljø som fremmer nysgjerrighet og lærelyst. Vi skal støtte og berike barnas initiativ og gi dem utfordringer og tiltro til egne evner. Personalet skal være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter. Det er vårt ansvar å gi alle barna rike og varierte opplevelser, erfaringer og utfordringer og legge til rette for ny innsikt og utvidede perspektiver, mestring og meningsfulle samhandlinger.

Barna skal få bruke hele kroppen og alle sansene. De skal oppleve at det er rom for prøving og feiling i sine læringsprosesser. Vi ønsker å legge vekt på refleksjon og undring slik at barna kan tilegne seg ny kunnskap om ulike temaer og erfaringer. Personalet skal til enhver tid være lyttende, støttende og

veiledende på en sensitiv og bekreftende måte. Vi vil legge til rette for positive og utviklende samhandling mellom barn, og mellom barna og personalet.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet introduserer barna til nye områder knyttet til temaer, fenomener og fagområder som stimulerer deres nysgjerrighet og lærelyst.
- Personalet bruker barnas interesser og engasjement som utgangspunktet for læring, og sørger for utvikling og progresjon innenfor alle fagområder i rammeplanen.
- Personalet legger til rette for at barna tar i bruk alle sanser og hele kroppen i sine læringsprosesser.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi introduserer barna for nye begreper, materialer og fenomener gjennom konkrete erfaringer. Når vi for eksempel baker, snakker vi om mengde, størrelse, form og endring: «Hva skjer når vi blander vann og mel?», «Hvilken bolle er størst?» og «Hva skjer med deigen når vi knar den?».
- Vi lar barna bruke hele kroppen i læringsprosessen. Vi bruker uteområdet til å løpe, hoppe, klatre, balansere og bevege oss i ulikt terreng. Personalet setter samtidig ord på erfaringene: «Du måtte strekke deg høyt for å nå opp», «Denne bakken var brattere» eller «Hva skjer hvis du løper fortere?».
- Vi legger til rette for at barna får undersøke begreper som stor/liten, tung/lett, høy/lav, over/under, full/tom, varm/kald og fort/sakte gjennom lek og erfaring.
- Barna får bruke hele kroppen og alle sansene i utforskning gjennom bevegelse, vann, sand, natur, lyd, lys, form og ulike materialer.

8. Kommunikasjon og språk

Personalet skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes til å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagedagen, og alle skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Personalet skal være anerkjennende og sensitive overfor barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk. Det skal legges til rette for at alle barn inkluderes i samspill og dialog og det skal tas hensyn til det enkelt barns utviklingsnivå, personlige uttrykk, tempo og behov for tid til å uttrykke seg. Personalet skal være bevisst på sine roller som språklige forbilder, og være lyttende i sin kommunikasjon. Barna skal få varierte og positive erfaringer med å bruke det verbale språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenking og som uttrykk for følelser og behov.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet støtter barnas bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser.
- Personalet støtter barna i å utvikle sin evne til å lytte og til å forstå andres budskap.
- Personalet støtter og følger opp hvert enkelt barns språkutvikling.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi utvider barnas språk ved å gjenta og bygge videre på det de sier. Hvis barnet sier «stor bil», kan personalet svare: «Ja, det er en stor, rød lastebil. Den kjører veldig fort.» Slik introduserer vi nye ord og mer komplekse setninger på en naturlig måte
- Vi bruker bøker, sanger, rim og regler aktivt gjennom dagen, og inviterer barna til å delta. Vi stopper opp under høytlesing og spør for eksempel: «Hva tror du skjer nå?», «Hvorfor tror du han ble lei seg?» eller «Hva ser du på bildet?» Vi gjentar favorittbøker og sanger slik at barna får mulighet til å kjenne igjen ord, uttrykk og innhold.
- Vi følger med på hvert enkelt barns språkutvikling gjennom observasjon i lek, måltider, samlinger og hverdagssituasjoner. Vi legger merke til hvilke ord barnet bruker, hvordan barnet kommuniserer med andre og hva barnet trenger støtte til.

9. Medvirkning

I rammeplanen blir barns medvirkning beskrevet som barns aktive deltagelse, innflytelse og vurdering av barnehagens virksomhet. Alle barn skal oppmuntres og få mulighet til å medvirke. I denne prosessen er det viktig at alle barn hjelpes til å se egne ønsker opp mot fellesskapets behov. Barnas medvirkning manifesteres ved at vi tar utgangspunkt i fellesskapets interesser når vi velger temaer vi jobber med, hvordan og hva vi tilbyr av lekemateriell, hvilke aktiviteter som vektlegges og hvordan barnegruppa organiseres. Barnas behov og synspunkter skal også tas hensyn til i utformingen av rutiner og regler på avdelingen og i barnehagen.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet er bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegger for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaring og individuelle behov.
- Personalet legger til rette for at barna erfarer at det er en sammenheng mellom egne ønsker og behov og fellesskapets beste.
- Personalet støtter barna i sin selvstendighetstrening og gir dem opplevelsen av at deres stemme har verdi.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet følger opp barnas interesser, initiativ og undring ved å la disse påvirke innholdet i hverdagen. Dersom barna for eksempel blir opptatt av insekter, kan vi gå på insektjakt og lese bøker om småkryp. Personalet dokumenterer og tar med barnas innspill videre i planleggingen.
- Vi øver på å dele materialer og vente på tur gjennom lek.
- Barna får prøve, feile og prøve igjen før personalet kommer med løsningen. Hvis et barn for eksempel ikke får til en konstruksjon, spør vi: «Hva kan vi prøve nå?» eller «Har du en annen idé?» Vi gir nødvendig støtte, men lar barnet selv få oppleve mestring og finne løsninger.
- Personalet støtter barna i selvstendighet, for eksempel ved påkledning. Vi gir barna tid til å prøve selv, viser steg for steg ved behov og hjelper først når det er nødvendig. Vi kan for eksempel spørre: «Hva vil du prøve å ta på først?» eller «Vil du prøve å dra glidelåsen selv, så hjelper jeg deg med den siste delen?».
- Vi viser barna at deres bidrag har betydning for fellesskapet, for eksempel ved at de får hjelpe til, hente, sortere og ta vare på materialer.

10. Livsmestring og helse

Et overordnet mål for barnehagen er at den skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd er sentrale begreper i barnehagens arbeid innenfor livsmestring og helse. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motorisk utvikling. Barnehagen skal bidra til å videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og balanse. Fysisk og motorisk aktivitet styrkes ved å la barna få tilgang til varierte bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne. Barna skal også ha mulighet til å ro og hvile i løpet av dagen.

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. De skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser og grenser. Barnas psykiske helse skal også ivaretas ved at barna får opplever følelse av egenverd og mestring. Vi skal arbeide med fellesskapet i barnegruppen for å forebygge krenkelser og mobbing.

Å legge til rette for gode matvaner og et sunt kosthold er også et moment i barnehagens arbeid med barnas helse.

<u>Mål for dette barnehageåret:</u>

- Barnehagen bidrar til barnas livsglede, følelse av egenverd og et sunt selvbilde.
- Personalet legger til rette for at barna opparbeider seg trygghet og selvtillit slik at de tør uttrykke egne følelser og meninger og kan sette grenser for seg selv, men også viser respekt for andres grenser.
- Barnehagen bidrar til at barna utvikler matglede og får kunnskap om hvordan de kan ivareta egen fysisk og psykisk helse.

<u>Tiltak for dette barnehageåret:</u>

- Personalet skaper en trygg og forutsigbar hverdag ved å ha faste rutiner, forberede barna på endringer og sette ord på hva som skal skje. Vi bruker for eksempel dagsplan med bilder og sier: «Først skal vi spise, så skal vi kle på oss og gå ut.» Ved endringer gir vi barna informasjon på forhånd og følger dem ekstra tett.
- Personalet hjelper barna med å sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser. Vi bruker konkrete situasjoner til å øve på å si og forstå «stopp», «nei» og «jeg vil ikke». Før vi gir et barn en klem, spør vi for eksempel: «Vil du ha en klem?» Dersom barnet sier nei, respekterer vi dette. Vi hjelper også barna med å forstå når andre sier stopp.
- Vi legger til rette for daglig fysisk aktivitet og variert bevegelseslek. Barna får mulighet til å løpe, hoppe, klatre, balansere, krabbe, danse og bevege seg på ulike måter. Vi bruker både inne- og uteområdet og tilpasser aktivitetene slik at alle barna får oppleve mestring.
- Vi bruker måltidene som en arena for samtale og fellesskap. Vi snakker om farger, smaker, konsistens, hvor maten kommer fra og hva kroppen trenger. For eksempel: «Hvordan kjennes agurken i munnen?», «Er den sprø eller myk?» eller «Hvor tror dere gulroten vokser?».

11. Bærekraftig utvikling

Rammeplanen sier at «Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen». Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på

jorda slik vi kjenner den. Det handler om at vi skal få dekket våre grunnleggende behov uten å ødelegge for framtidige generasjoner. Vi ønsker at barna skal få en forståelse for at dagens handlinger får konsekvenser for fremtida. I barnehagen handler det kort og godt om å lære barna å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Vi gir barna mulighet til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet.

Vi er Miljøfyrtårnsertifisert. Dette forplikter og gir oss også et verktøy til systematisk arbeid med miljøtiltak innenfor områder som avfall, transport, innkjøp, energi og arbeidsmiljø.

For barnehagen betyr det at vi arbeider målrettet med å begrense avfall og kildesorterer. Barna skal få erfaring med hvorfor og hvordan vi kan bruke mindre og kaste mindre. Dette innebærer også å redusere matsvinn. Arbeidet med bærekraftig utvikling er en bevisstgjøringsprosess vi tar på alvor uten at dette skal begrense barnas uttrykk eller at vi legge skylden over på barna.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet legger til rette slik at barna får naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold og øves i å vise respekt for alt som lever og gror.
- Personalet hjelper barna med å forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtida, og at alle sammen kan bidra til å ta vare på naturen og kloden vår.
- Personalet hjelper barna til å forstå verdien av bærekraftig ressursbruk.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi bruker naturen som læringsarena gjennom jevnlige turer og utforskning i nærmiljøet. På tur lar vi barna undersøke det de finner, for eksempel blader, pinner, steiner, kongler, eikenøtter, insekter og spor etter dyr. Personalet stiller spørsmål som: «Hva fant du?», «Hvem tror du har laget dette sporet?» eller «Hva trenger denne planten for å vokse?».
- Vi følger naturens endringer gjennom hele året. Vi besøker gjerne de samme områdene flere ganger og sammenligner hva vi ser. Vi snakker med barna om hvordan trær, planter, dyr, lys, temperatur og vær forandrer seg fra vår til sommer, høst og vinter. Vi kan for eksempel ta bilder av det samme treet gjennom året og se hvordan det forandrer seg sammen.
- Vi lærer barna å behandle dyr og planter med respekt. Når vi finner småkryp, ser vi på dem uten å skade dem og legger dem forsiktig tilbake der vi fant dem. Vi lærer barna å gå rundt planter, ikke rive opp blomster unødvendig og være forsiktige med dyr og insekter. Vi kan for eksempel si: «Vi kan se på mauren uten å tråkke på den. Hva tror du den holder på med?».
- Barna får delta aktivt i sortering og gjenbruk. Vi lar barna sortere papir, plast, matavfall og annet avfall i barnehagens sorteringssystem. Vi bruker også emballasje, pappesker, korker og annet overskuddsmateriale i lek og formingsaktiviteter, for eksempel til å bygge hus, lage figurer eller konstruere kjøretøy.

12. Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som bygger arbeidet på Rammeplan for barnehager, Lov om barnehager og Diakonhjemmets verdier og strategi. Hvordan vi fortolker og realiserer disse, synliggjøres i årsplanen.

Vår årsplan er et levende dokument som personalet skal bruke aktivt gjennom hele barnehageåret. Tiltakene hver avdeling har etablert for de ulike områdene, skal evalueres jevnlig. Avdelingene vil hver

måned utarbeide en detaljert plan for arbeidet med virkeliggjøring av årsplanen. Månedsplanen publiseres for foreldrene på MyKid.

Diakonhjemmets barnehager er opptatt av å ta vare på de gode verdiene som gjenspeiles i vår praksis, samtidig som vi stadig ønsker å forbedre oss. Dette innebærer et ærlig og kritisk blikk på det vi allerede gjør bra, og på det vi kan bli enda bedre på.

For å systematisere arbeidet med kvalitetsheving bruker vi det digitale verktøyet EBBA (En bedre barnehage for alle). EBBA er et digitalt analyse- og observasjonsverktøy for kvalitetsutvikling i norske barnehager, laget av barnehageforskere. Ved å ta i bruk dette verktøyet vil vi sette søkelys på barnas vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Det skal derfor gjennomføres en hel dags observasjon på hver avdeling. Det er personalets aktiviteter, rutinene og bruken av lokalene som blir observert, ikke barna.

Mål for dette barnehageåret:

- Systematisk planarbeid med utgangspunkt i årsplanen er til enhver tid tilgjengelig for ansatte og foreldre.
- Det pedagogiske arbeidet evalueres og justeres fortløpende.
- Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet er systematisk og tilgjengelig.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet planlegger med utgangspunkt i årsplanen og bruker barnas interesser, spørsmål og observasjoner i den videre planleggingen.
- Pedagogiske aktiviteter evalueres jevnlig på avdelingsmøter og personalmøter, og justeres ut fra barnas behov og interesser.
- Barnas progresjon og utvikling følges over tid, med særlig oppmerksomhet på språk, sosial kompetanse, lek, selvstendighet og utforskende kompetanse.
- Dokumentasjon gjøres tilgjengelig for foreldre og brukes som utgangspunkt for samarbeid og samtaler om barnas hverdag og utvikling.